

Esittävän taiteen ja museoiden valtionrahoituksen uudistaminen

Johdanto

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoja liitteenä olevasta muistiosta esittävän taiteen ja museoiden valtionrahoituksen uudistamiseksi.

Työryhmän ehdottaa, että taide- ja kulttuurilaitosten rahoitus perustuisi laskennalliseen valtionosuuteen ja sitä täydentäviin harkinnanvaraisiin rahoitusmuotoihin. Valtionosuuden laskenta perustuisi yksikköhintaan ja henkilötyövuosien määrään. Laskennasta säädettäisiin uudistetussa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslaissa (1705/2009), jäljempänä rahoituslaki. Teatteri- ja orkesterilaki (730/1992) korvattaisiin esittävän taiteen edistämisestä annettavalla lailla ja museolaki (729/1992) uudistettaisiin kokonaisuudessaan.

Työryhmä ehdottaa, että esittävän taiteen edistämisestä annettava laki kattaisi yleisesti kaikki esittävän taiteen muodot. Valtionosuuskelpoisuus muuttuisi määräaikaiseksi. Kolme- tai kuusivuotisen valtionosuuden edellytykset poikkeaisivat toisistaan. Rahoituksen myöntäminen perustuisi kolme- tai kuusivuotisiin suunnitelmiin. Esittäville taiteelle tulisi yksi yhteinen yksikköhinta. Yksikköhintaa voitaisiin painottaa toiminnan luonteeseen perustuvilla kertoimilla (painokerroinmalli) tai kulttuuripoliittisilla perusteilla. Valtionosuusprosentti olisi 39. Taiteen vapaan kentän toiminta-avustusten kriteereitä ja tukimääriä ehdotetaan muutettavaksi. Toiminta-avustuksia myönnettäisiin yksivuotisina tai kolmivuotisina ja avustuksen saamisen ehdot vaihtelisivat avustustyyppin mukaan. Lisäksi voitaisiin myöntää viisivuotisia kehittämisavustuksia. Toiminta-avustuksia voitaisiin myöntää myös tuotantotaloille ja -alustoille. Niille toimijoille, jotka eivät täytä toiminta-avustuksen saamisen edellytyksiä, voitaisiin myöntää kertaluontoisia erityisavustuksia.

Työryhmän ehdottaa, että museoiden valtionosuus muodostuisi ns. perusrahoituksesta sekä tehtäväkohtaisesta rahoituksesta alueellisille ja valtakunnallisille vastuumuseoille.

Vastuumuseot korvaisivat sekä nykyisen maakunta- ja aluetaidemuseojärjestelmän että valtakunnallisen erikoismuseojärjestelmän. Vastuumuseoiden tehtävistä ja edellytyksistä säädettäisiin lailla ja ne neuvottelisivat Museoviraston kanssa kolmivuositain toimintaansa koskevasta suunnitelmasta. Perusrahoituksen valtionosuusprosentti olisi 37. Alueellisten vastuumuseoiden tehtäväkohtaisen osan valtionosuusprosentti olisi 85. Valtakunnallisten vastuumuseoiden tehtäväkohtainen rahoitus myönnettäisiin valtionosuuden euromääräisenä korotuksena. Rahoituksen myöntäminen perustuisi kaikilla museoilla kolmivuotiseen rahoitussuunnitelmaan. Valtionosuuden lisäksi museoille voitaisiin myöntää harkinnanvaraisia hankeavustuksia.

Tausta

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti 25.8.2016 työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella ehdotus museoiden, teattereiden (ml. tanssi ja sirkus) ja orkestereiden rahoitusjärjestelmän uudistamiseksi. Työryhmän toimikausi ajoittui ajalle 25.8.2016 - 31.10.2017. Määräaika jatkettiin 31.12.2017 asti.

Työryhmän tehtävänä oli analysoida teatteri-, tanssi- ja sirkustaiteen palveluiden sekä orkesteri- ja museopalveluiden tulevaisuuden haasteita ja mahdollisuuksia sekä valmistella ehdotus em. palveluiden valtionrahoituksen uudistamiseksi. Tavoitteena oli uudistaa rahoitusjärjestelmää siten, että se ottaisi huomioon toimijakentässä ja yhteiskunnassa tapahtuneet muutokset ja tulevaisuuden haasteet, tukisi laadukasta ja vaikuttavaa toimintaa sekä kannustaisi uudistuksiin. Työryhmän tuli ottaa työssään huomioon taide- ja kulttuuripalveluiden alueellisen saatavuuden turvaaminen ja valtionosuuden ulkopuolisen ammattilaiskentän toiminta. Lisäksi työryhmän tuli ottaa työssään huomioon muutokset toimintaympäristössä paikallisella, alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla sekä taide-, kulttuuri- ja kulttuuriperintöalan myönteiset vaikutukset mm. luovuuteen ja hyvinvointiin sekä kasvuun ja työllisyyteen. Myös hallitusohjelman linjaukset, kulttuuripolitiikan strategia, museopoliittisen ohjelmatyöryhmän esitykset tuli ottaa huomioon samoin kuin muut aikaisemmin laaditut asiaan liittyvät selvitykset.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausuntopyyntö jakautuu kolmeen osaan:

1. osa koskee valtionosuuslakia esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän uudistamisen osalta ja esittävän taiteen rahoitusta
2. osa koskee valtionosuuslakia museoiden valtionosuusjärjestelmän uudistamisen osalta
3. osa sisältää yleisluontoisempia kysymyksiä

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 15.3.2018 mennessä.

Valmistelijat

Joni Hiitola, p. 0295 3 30108
Päivi Salonen, p. 0295 3 30281
Katri Santtila, p. 0295 3 30285
Mervi Tiensuu-Nylund, p. 0295 3 30312
Tiina Eerikäinen, p. 0295 3 30081

Liitteet:

muistiö.b

1. Esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän uudistaminen ja esittävän taiteen rahoitus

Mitä mieltä olette työryhmän esityksistä:

Lain soveltamisalan laajentaminen (1 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Lain tavoite (2 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Valtionosuuden tavoite (3 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Valtionosuuden saamisen edellytykset (4 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Valtionosuuden määräaikaisuus (5§)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Edellytykset hyväksymiselle valtionosuuteen oikeutetuksi kuudeksi vuodeksi (5 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Valtionosuuden perusteeksi vahvistettavan henkilötyövuosien määrän määräytymisen perusteet (6 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Vahvistettavien henkilötyövuosien minimimäärä (6 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Rahoitusta koskeva suunnitelma (6 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Valtionosuusprosentti (rahoituslaki 22 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Esittävien taiteiden yhteinen yksikköhinta (rahoituslaki 35 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Yksikköhintojen painottaminen (rahoituslaki 35 a §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Svenska Teatern on nykylaissa katsottu valtakunnallisesti merkittäväksi ja saa korkeampaa valtionosuutta. Kannatatteko sitä, että Svenska Teatern katsottaisiin tulevaisuudessa kansalliseksi taidelaitokseksi?

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Tampereen Työväen Teatteri on nykylaissa katsottu valtakunnallisesti merkittäväksi ja saa korkeampaa valtionosuutta. Kannatatteko sitä, että Tampereen Työväen Teatterin asema tulevaisuudessa olisi samanlainen kuin muilla valtionosuutta saavilla teattereilla?

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Työryhmän ehdotukset vapaan kentän toimintaedellytysten parantamiseksi

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

2. Museoiden valtionosuusjärjestelmän uudistaminen

Mitä mieltä olette työryhmän esityksistä:

Lain tavoite (1 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Museotoiminnan tarkoitus (2 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Ammatillisen museotoiminnan määritelmä (3 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Valtionosuuden tavoite (4 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Valtionosuuden saamisen edellytykset (6 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Maakunta- ja aluetaidemuseoiden korvaaminen alueellisilla vastuumuseoilla (7-8 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Alueellisen vastuumuseon tehtävät (7 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Edellytykset museon nimeämiseksi alueelliseksi vastuumuseoksi (8 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Valtakunnallisten erikoismuseoiden korvaaminen valtakunnallisilla vastuumuseoilla (9-10 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Valtakunnallisen vastuumuseon tehtävät (9 §)

- Kannatan
- En kannata

- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Edellytykset museon nimeämiseksi valtakunnalliseksi vastuumuseoksi (10 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Valtionosuuden perusteeksi vahvistettavan henkilötyövuosien määrän määräytymisen perusteet (11 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Vahvistettavien henkilötyövuosien minimimäärä (11 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Rahoitusta koskeva suunnitelma (11 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Valtionosuuskelpoisuuden edellytysten täyttymisen arviointi kolmen vuoden välein (12 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Vastuumuseon edellytysten ja tehtävien hoidon arviointi kolmen vuoden välein (12 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Museoviraston kanssa alueellisesta tai valtakunnallisesta suunnitelmasta käytävät neuvottelut kolmen vuoden välein (12 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Museoiden perusrahoituksen määräytymisperusteet ja valtionosuusprosentti (rahoituslaki 22 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Alueellisiin vastuumuseotehtäviin myönnettävän rahoituksen määräytymisperusteet ja valtionosuusprosentti (rahoituslaki 22 §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Valtakunnallisen vastuumuseotehtävän lisärahoitus (rahoituslaki 35c §)

- Kannatan
- En kannata
- Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

3. Kaikille yhteiset kysymykset

Tulisiko uudistus toteuttaa siinäkin tapauksessa, että järjestelmään ei ole osoitettavissa lisärahoitusta?

- Kyllä
- Ei

Kommentteja

Vaikuttaako järjestelmä ymmärrettävältä ja toimivalta?

- Kyllä
- Ei

Kommentteja

Kommentit ehdotuksen ruotsinkieliseen käännökseen ja käsitteisiin

Muut kommentit ja huomiot

Eerikäinen Tiina
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Eerikäinen Tiina
Opetus- ja kulttuuriministeriö